

Af Henrik H. Brandt,
direktør for Idrættens
Analyseinstitut, Idan

Fodbold og monopoler

Dette nummer af Overblik lader op til VM-slutrunden i fodbold med alternative vinkler på det populære spil.

Vi kigger det internationale fodboldforbund i kortene ved at anmelde Andrew Jennings nådesløse bog om fodboldens magttop, Straffe! Og vi kigger på fodbold gennem samme optik som de leverandører, der omsætter for milliarder af kroner på at udvikle nye stadionanlæg, kunstgræs og udstyr til billetsalg, salg af mad og drikke osv. Idan besøgte Venue Expo i VM-byen München for at lade sig inspirere til kommende satsninger på teknologi og sport.

VM i fodbold bliver samtidig verdens hidtil største spillebegivenhed. Private spiludbydere og de nationale spillemonopoler, hvis overskud blandt andet finansierer Danmarks idrætsorganisationer – og Idan med såmænd – er i voldsom kamp om markedsandele. Det er ikke just let at forsvare monopolerne med, at de har til formål at beskytte spillerne mod spilafhængighed og kriminalitet, samtidig med at annoncer og nye spilprodukter konstant lokker spillerne til.

I VM-landet Tyskland tog forfatningsdomstolen den 28. marts konsekvensen og forbød i praksis det nationale monopol på sportsspil, Oddset, at markedsføre sine produkter. Med fare for at save vores egen gren over, tillader vi os med sideblik til

fortsættes...

Indhold:

- Lommesmerter i håndboldklubber
- Tid til Plan B for idrætten?
- Ny undersøgelse af fitnesskunder
- Rift om Idans fitnessviden
- Tilskuerne skal i centrum
- Nye udgivelser
- Anmeldelse: Straffe!

Trods stor tilskuer- og medieinteresse formår de færreste klubber at tjene penge. Foto: Jan Christensen.

Dansk elitehåndbold har svære lommesmerter

Analyse: Håndboldøkonomien er i vækst, men klubberne tjener stadig ikke penge. Det viser Idans undersøgelse af udviklingen i dansk elitehåndbold. Årsagen er de følelsesmæssige elementer i branchen.

Af analytiker Rasmus K. Storm og projektmedarbejder Ulrik Almlund, Idrættens Analyseinstitut

Dansk elitehåndbold har siden 1993 været præget af en imponerende økonomisk vækst. Hvert år har klubberne i den bedste række øget deres omsætning med i gennemsnit 21 procent, men der er ikke noget der tyder på, at de øgede pengestrømme har gjort det lettere at styre udgiftssiden.

Idans undersøgelse viser, at driftsresultatet for klubberne efter skat svinger omkring nul i hele perioden, men i gennemsnit har klubberne underskud. I det seneste afsluttede regnskabsår (2004/05) var klubbernes gennemsnitlige underskud på en halv mio. kr., hvilket er det næsthøjeste siden 1993.

Sammenholdes udviklingen i klubbernes gennemsnitlige underskud med den samtidige vækst på indtægtssiden, kan det altså konkluderes, at en meget gunstigere økonomisk situation på indtægtssiden ikke har medført, at driftsresultat er fulgt med

op i niveau. Godt nok er egenkapitalen stigende fra 1997 og frem, men det er ikke udtryk for en konsolidering af sektoren som sådan.

Stigningen er udtryk for, at de almindelige kapitalkrav, da klubberne blev omdannet til selskaber, hovedsageligt er blevet dækket gennem tilførsel af kapital udefra.

Også succesklubber kommer i krise

Gennemgås klubbernes regnskaber nærmere, er det desuden kendetegnende, at høj som lav i dansk klubbåndbold har oplevet underskud og økonomisk krise.

For eksempel er Viborg Håndbold Klub en klub, der på mange måder har stået som den finansielt mest stabile klub gennem årene, men det er også Viborg, der har præsteret det suverænt største underskud overhovedet, nemlig på 5,3 millioner kroner i sæsonen 1999/2000, svarende til 43 procent af omsætningen.

Det var Viborg dog ikke alene om.

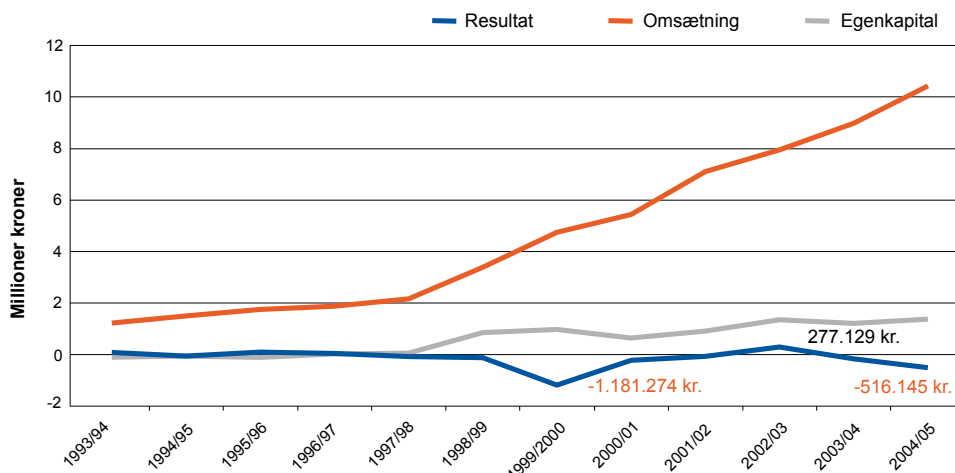
fortsættes...

Tyskland og Sverige at anbefale idrætsorganisationerne et strategisk serviceeftersyn af deres hidtidige stølsatte støtte til den danske monopollovgivning. Reservédatoen 3. oktober til et seminar om det nordiske spillemarked i København.

Apropos monopoler er Dansk Håndbold Forbunds kontrol med elitehåndbolden under pres fra Anja Andersens privatliga. Den 14. juni offentliggør Idan to rapporter om dansk håndbolds kommercielle udvikling, som kan danne et tiltrængt, faktabaseret grundlag for de videre diskussioner om dansk håndbolds fremtid.

Senere i juni suppleres Overblik med en ny nyhedsmail-service fra Idan, som en-to gange om måneden vil tilgå Overblik's abonnenter. God læsning.

Klubbernes økonomiske udvikling siden 1993

I den bedste række for både herrer og damer er indtjeningen vokset fra i gennemsnit lige under én million kroner i sæsonen 1993/94 til 10,4 millioner kroner i sæsonen 2004/05. Det svarer til en gennemsnitlig årlig vækst på mere end 21 procent. Driftsresultaterne er dog ikke fulgt med.

Samme år havde syv ud af de 11 ligaklubber, Idan har kunnet skaffe regnskaber fra i den pågældende sæson, underskud, selv om kun Virum-Sorgenfri Håndboldklub nærmede sig samme spektakulære niveau som Viborg. I seneste regnskabsperiode, 2004/05, havde ni ud af 17 klubber underskud, hvoraf fem havde et underskud på over én mio. kr., heriblandt både GOG, SK Aarhus, Team Helsingør og Aalborg DH.

Men hvorfor har håndboldklubberne så vanskeligt ved at få enderne til at mødes økonomisk? Idans analyser peger på, at følelsesmæssige elementer har en stor del af skylden.

Følelsernes økonomi

Det er kendetegnende for klubberne i dansk elitehåndbold, at de sportslige resultater sættes i forreste række. På trods af den omfattende kommerialisering af klubhåndbolden, er det stadig ikke ønsket om profit, der er bestemmende for klubbernes dispositioner. Pengene er for klubberne i høj grad midlet til at opnå målet om at vinde mesterskaber – økonomisk gevinst er ikke et mål i sig selv.

Når klubbernes indtægter stiger, som det generelt har været tilfældet i de senere år, går pengene ubeskåret til at styrke holdet, og det betyder først og fremmest til spillerlønninger. Hovedparten af den store stigning i håndboldklubbernes omsætning er altså gået videre til spillerne.

Selv om de fleste håndboldklubber i ligaerne er omdannet til aktie- eller anpartsselskaber, lever de dermed ikke op til forestillingen om, at erhvervsvirksomheder skal give overskud.

Til trods for at det er en dårlig forret-

ning at drive håndboldklub, er der dog ingen, der har valgt at forlade branchen for at søge mere profitable markeder, som man ellers ville forvente af en profitmaksimerende erhvervsvirksomhed.

Man kan dermed tale om en 'følelsernes økonomi', hvor det er de sportslige og følelsesmæssige aspekter af håndbolden, der er omdrejningspunktet for klubberne. Dette gælder dog ikke kun for håndbold. Det er en særlig egenskab ved konkurrenceprægede sportsøkonomiske markeder, hvor klubberne sjældent tjener store penge og sjældent sætter profitten højere end det sportslige.

Det kan aflæses på bundlinjen.

Om analysen

Analysen af økonomien i dansk elitehåndbold er blandt andet baseret på regnskabsmateriale indhentet hos klubberne i den bedste herre- og damerække i perioden fra 1993 til 2005.

Idan lægger i øjeblikket sidste hånd på undersøgelsesrapporten, der indeholder en omfattende analyse af dansk elitehåndbolds udvikling. Undersøgelsen offentliggøres d. 14. juni kl. 13.00 på et pressemøde hos Idan på Holmen. Tilmelding er nødvendig.

Rapporten består af to bind, et resumé og den fulde undersøgelse. Begge kan efter den 14. juni hentes på www.idan.dk eller bestilles i trykt udgave for henholdsvis 75 og 350 kr.

>> NYT FRA IND- OG UDLAND

UEFA støtter reformkrav

Der er brug for en gennemgribende reform af europæisk fodbold, hvis sportens traditionelle værdier skal overleve kommerialiseringen og stærke økonomiske kræfters stigende indflydelse.

Det er konklusionen i et uafhængigt udredningsarbejde, der har analyseret europæisk sport med vægten lagt på fodbold under navnet 'Independent European Sports Review'.

Anbefalingen får varm støtte fra UEFA's præsident, Lennart Johansson, efter et møde mellem UEFA, andre europæiske holdidrætsforbund og portugiseren José Luis Arnaut, der har ledet udredningsarbejdet.

"Vi er besluttede på at arbejde sammen om at implementere Independent European Sports Reviews konklusioner og anbefalinger for på den måde at sikre sportens fremtid i Europa," sagde Lennart Johansson i en pressemeddelelse.

B.l.a. udviklingen i engelsk fodbold, hvor Chelsea dominerer med et russisk indkøbt hold af internationale stjerner, var medvirkende til, at det engelske EU-formandskab anført af sportsminister Richard Caborn i efteråret tog initiativ til udredningsarbejdet. Det samme var afsløringen af en række skandaler, hvor der var spillet på fiksede fodboldkampe.

I udredningen foreslår José Luis Arnaut blandt andet, at UEFA indfører en regulering af spillerlønninger, etablerer et kodeks for god klubledelse, skærper reglerne for ejerskab af klubberne og indfører et monitoreringssystem, som kan spore svindel med kampe.

Desuden skal EU og medlemslandene indgå i et formaliseret samarbejde med UEFA om at bekæmpe kriminalitet, der berører sporten, og sikre, at der stilles strengere krav til spilleragenter.

Spillelovgivning drages i tvivl

Det er ikke kun aggressive private spiludbydere, men i stigende grad også officielle myndigheder, som drager dele af spillelovgivningen i tvivl i EU-lande med spillemonopol.

I Sverige offentliggjorde Finansdepartementet den 27. januar en såkaldt lotteriudredning 'Spel i en föränderlig värld,' som havde til formål at udvise rettidig omhu for den svenske spillelovgivning på et spillemarked i opbrud.

Undersøgelsens ansvarlige, den tidligere kammeretspræsident Jan Francke (forvaltningsdomstol, red.), afleverede en kontroversiel rapport, som på flere punkter sætter spørgsmål ved den svenske spillelovgivnings forenelighed med EU-retten. Sveriges spillelov er som den danske stærkt i EU-Kommissionens søgelys.

Jan Francke konstaterer, at 80 procent af online-omsætningen på spil sker hos udenlandske operatører, som den svenske stat ingen mulighed har for at kontrollere. Han advarer stærkt mod regeringens tilladelse til Svenska Spel om at indføre online-poker og refererer generelt til en række mulige uoverensstemmelser med EU-retten.

Jan Francke ønsker skrappe regler for markedsføring af spil og gør opmærksom på, at det stort set er umuligt at lave tiltag, som kan styrke monopolernes konkurrencedygtighed mod de udenlandske spiludbydere uden at komme i konflikt med EU-retten.

Jan Francke foreslår direkte en radikal ændring af monopoliet til et licenssystem, der tillader flere udbydere på svensk jord, men samtidig forbyder udbydere uden licens at operere i Sverige.

Også Norge er i spillejuridiske vanskeligheder. På tredje år står spilleautomater for et trecifret millionbeløb i kælderen hos Norsk Tipping, mens EFTA-domstolen vurderer, om den norske regering havde ret til at indføre monopol på automatspil og inddrage en række licenser. Sagen er i fuld gang ved EFTA-domstolen.

HeB

Læs rapporten *Spel i en föränderlig värld på regeringen.se* (søg på SOU 2006:11).

Nye professorer på Institut for Idræt

Institut for Idræt på Københavns Universitet har fået to nye professorer.

Bente Kiens er blevet professor med særlige opgaver i 'fysisk aktivitet, ernæring og metabolisme', mens Else Trangbæk er blevet professor med særlige opgaver i idrætshistorie med fokus på 'Idræt, køn og velfærd'.

Udnævnelserne blev markeret med reception og to tiltrædelsesforelæsninger den 24. maj.

Tid til plan B for idrætten?

Idrættens organisationer og andre modtagere af tipsmidler bør overveje en Plan B for deres fremtidige finansiering. Presset på finansieringen via det danske spillemonopol synes ikke at aftage.

Af Henrik H. Brandt,
direktør for Idrættens Analyseinstitut

MÜNCHEN. Deltagerne i det maltesiske revisionsfirma GMM Business Solutions konference om deregulering af det europæiske spillemarked i München den 27. april mødtes i en ualmindelig giftig atmosfære i det land, som i den kommende måned bliver verdens centrum under VM-slutrunden i fodbold.

EU-landet Malta opererer med en reguleret, men liberal spillelovgivning. Som andre EU-lande med Storbritannien og Østrig i spidsen anser malteserne spil for at være erhvervsvirksomhed i underholdningsindustrien, hvorved disse lande er i direkte opposition til EU-lande som Danmark med et statsmonopol, som dels skal beskytte spillerne, dels skaffer penge til skat og andre gode formål.

Fra Malta opererer adskillige internet-bookmakere, som i stigende grad stjæler markedsandele fra eksempelvis Dansk Tipstjeneste. I Danmark nyder ikke mindst idrætsorganisationer som DIF, DGI, DFIF og Team Danmark godt af monopolens overskud, som med en lovmæssig fordelingsnøgle tilflyder deres kasser år for år.

Idrætten på statens side

Idrættens organisationer står derfor ved statens side i kampen for at sikre monopollet mod udbydere fra udlandet. Men som udviklingen netop i VM-landet Tyskland viser, bør beløbsmodtagerne begynde at

Dansk Tipstjeneste/Danske Spils direktør, H.C. Madsen, kunne i marts overrække kulturminister Brian Mikkelsen en check på knap 1,6 milliarder til idræts- og kulturformål. Men tipstjenestens sportsspil er under pres. Foto: Dansk Tipstjeneste.

Danske Spil

overveje plan B. Hvordan vil de forholde sig, hvis Dansk Tipstjenestes overskud tørrer ud, fordi EU-retten efterhånden tvinger staten til at styre monopoliet så restriktivt, at den sidste rest af konkurrencedygtighed med de udenlandske udbydere forsvinder?

Denne situation er på vej i Tyskland, hvor forfatningsdomstolen i Karlsruhe få uger før konferencen i München løftede en mere end stiv pegefinger mod det tyske monopol på sportsspil, Oddset.

Domstolen tilkendegav med henvisning til EU-retten, at Oddsets monopol ikke kan retfærdiggøres, hvis staten tillader annoncering og forsømmer at bekæmpe spilafhængighed, hvilket ifølge domstolen er den eneste retfærdiggørelse af et monopol. Dommen sagde tilmed, at finansielle motiver ikke kan begrunde et monopol – en skærpet tone faktisk i forhold til EF-domstolens praksis.

Tysk bedemandsportal

Domstolen gav Oddset frist til at bringe forholdene i orden indtil udgangen af 2007. Alternativt skal Tyskland skabe et liberaliseret, men fortsat reguleret marked. Der er allerede sket store ændringer, så eksempelvis hjemmesiden oddset.de i dag ligner en bedemandsportal, der gør mere ud af at advare mod spil end af at udbyde sportsskampe til væddemål. Oddset var ellers national sponsor for VM-slutrunden – en aftale til en værdi af ca. 13 mio. euro. Nu er hovedparten af sponsoratet i al hast konverteret til det tyske lotteri, mens Oddsets logo er forsvundet fra VM-arenaernes bander.

"I praksis er dommen en invitation til at fortsættes...

Viden om fodboldsupportere

Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund på Syddansk Universitet har netop offentliggjort de første hovedresultater af en større undersøgelse af dansk fodboldsupporterkultur.

Et internetbaseret spørgeskema med i alt 1.778 besvarelser fra danske fodboldsupportere danner grundlaget for undersøgelsen, der ikke overraskende kan afsløre, at mange fodboldfans er unge mænd – det er i hvert fald dem, der fortrinsvis har valgt at besvare spørgeskemaet.

Tallene viser også, at fodboldfans langt fra opfatter det at være supporter på samme måde, og der er store forskelle på blandt andet holdningen til vold, forbrug af stimulanser, organisering i grupper og graden af involvering i klubben.

Undersøgelsen rummer dog også mange andre interessante pointer om supporterkulturen. Eksempelvis finder henholdsvis 38 og 28 procent af de adspurgte, at fællesskabet og sammenholdet med andre supportere er vigtigt eller meget vigtigt.

Læs mere om undersøgelsen på www.idan.dk.

Fodboldøkonomien er i bedring

Selv om Chelsea slog alle rekorder for driftsunderskud i mesterskabssæsonen 2004-2005 og flere ligaer med den italienske i spidsen døjer med skandaler om studehandler og aftalt spil, bliver europæisk ligafodbold en stadig mere veldrevet branche.

Det er budskabet i Deloitte's årlige oversigt over økonomien i europæisk topfodbold anført af de fem dominerende ligaer: Tyskland, England, Spanien, Italien og Frankrig. Baggrunden er bl.a. en bedre kontrol med lønudgifterne.

Ifølge Deloitte omsatte de fem store ligaer i 2004-2005 for i alt 47 mia. kroner ud af et europæisk samlet professionelt fodboldmarked på 86,5 mia. kroner. De fem store ligaer havde en vækst på otte procent.

Nyt forum for sportsmedicin

Dansk idrætsmedicinsk Selskab og Fagforum for Idrætsfysioterapi, som i fællesskab står bag tidsskriftet Dansk Sportsmedicin, har udviklet en hjemmeside, der supplerer bladets artikler.

Hjemmesiden indeholder blandt andet supplerende kildehenvisninger til artikler i bladet og giver desuden adgang til PDF-versioner af alle blade, som er mere end to år gamle.

Tidsskriftet Dansk Sportsmedicin er udkommet siden 1997. Foruden de idrætsmedicinske artikler indeholder bladet henvisninger til faglige arrangementer med fokus på idrætsmedicinske temaer.

VM i Tyskland er en guldgrube for udbydere af sportsspil. Men det tyske Oddset, der har satset kraftigt på mesterskaberne som national VM-sponsor, er nu tvunget til at holde en lav profil. Foto: Polfoto.

begå selvmord,” som juraprofessor og tidligere minister for juridiske og europæiske anliggender (CDU) i delstaten Brandenburg, Kurt Schelter, sagde på konferencen.

Uden markedsføring kan Oddset fortsat eksistere som monopol, men Oddset vil ikke kunne fastholde sin omsætning og dermed indtjeningen til de gode formål.

Den tyske situation besværes yderligere af fire licenser, som blev udstedt i 1990 i vakuumet mellem DDR's undergang og genforeningen, og som i dag blandt andet tillader den østrigske spillegigant Betandwin at operere under varemærket betandwin.de, mens varemærket betandwin.com til gengæld er forbudt.

Tipstjenestens monopol i EU's søgelys

Sammenlign engang den tyske situation med Danmark, hvor EU-Kommissionen afventer den danske stats svar på en åbningskrivelse stat om netop Dansk Tipstjenestes monopol på sportsspil. Det danske monopol markedsfører sig – i modsætning til Oddset i Tyskland – fortsat massivt. I anledning af VM har Tipstjenesten tilmed lanceret live betting. En sammenligning af monopolernes hjemmesider oddset.de og tips.dk viser hele forskellen på de to selskabers aktuelle vilkår for at hverve nye kunder til sportsspil.

Dansk Tipstjeneste anslår selv, at udenlandske selskaber på få år via internettet har overtaget omkring 50 pct. af et voksende dansk marked på nu anslået fire mia. kr. Hvad vil der så ske med Tipstjenestens omsætning på sportsspil uden annoncering?

Tilmed har den danske stat hidtil været ude af stand til at håndhæve forbuddet fra 2003 for at annoncere i danske medier for spil hos udbydere uden dansk licens. Senest er Politiken fulgt trop med medier som Ekstra Bladet og B.T., som helt bevidst bryder det danske annonceforbud. Imens afventer alle efterårets holmgange i EU-Kommissionen og i danske retssager mellem henholdsvis staten og Ekstra Bladet og staten og bookmakerfirmaet Ladbrokes.

Med andre ord vil der under VM-slutrunden også i Danmark blive annonceret, produktudviklet og spillet som aldrig før. I det klima skal den danske stat i de kommende måneder overbevise såvel danske domstole som EU om, at den danske politik primært er et sammenhængende forsøg på at beskytte de danske spillere mod spilafhængighed og økonomisk kriminalitet og ikke et forsøg på at skaffe penge til skat og andre gode formål.

Hvis idrætsorganisationerne undlader at udarbejde plan B, satser de hele puljen på, at staten vinder den kamp.

Fokus på spillemarkedet

Idrættens Analyseinstitut sætter sammen med Play the Game og Nordisk Journalistcenter fokus på spilleindustrien og de udfordringer, den rejser, på et seminar den 3. oktober.

Se mere i spalten 'Rundt om Idan'.

Sendetid til små idrætsgrene

I årevis har mange mindre idrætsgrene været utilfredse med, at DR og TV 2 har tænkt for meget i seertal i dækningen af idræt på tv. Nu vil Folketinget via public service-kontrakter sikre 'en mærkbar øgning af dækningen af mindre idrætsgrene'.

Det fremgår af den nye mediepolitiske aftale, som regeringen har indgået med Socialdemokraterne, Det Radikale Venstre, Dansk Folkeparti og SF.

Idans igangværende medieanalyser viser da også, at seks ud af ti sportsnyhedsindslag på DR og TV 2 i perioden 1993-2005 har handlet om fodbold, håndbold eller cykling.

>> RUNDT OM IDAN

Samarbejde med idrætsjurister

Idan er indgået i et samarbejde med Foreningen Idrætsjura, der indebærer, at det nu er muligt at downloade Idrætsjuristen årgang 2000-2004 fra Idans vidensbank. Senere vil de enkelte artikler blive lagt ned i vidensbankens database og gjort søgbare.

Seminar om spillemarkedet

Idrættens Analyseinstitut er den 3. oktober medarrangør af et nordisk seminar i København om det kommercielle spillemarked, der i stigende grad angriber de statslige spillemonopoler og dermed idrættens indtægtsgrundlag i bl.a. Danmark.

Idrættens Analyseinstitut arrangerer seminaret sammen med Nordisk Journalistcenter og Play the Game under titlen 'Kampen om spillemillionerne' den 3. oktober 2006 i København.

Seminaret henvender sig alle med interesse for de internationale tendenser på spillemarkedet, herunder også journalister, som ofte kan sidde en i dobbeltrolle, når de beskæftiger sig med spillemarkedet. F.eks. annoncerer de udenlandske bookmakere flittigt bl.a. B.T., Ekstra Bladet og Tipsbladet.

Programmet for seminaret offentliggøres først senere, men flere danske og udenlandske eksperter vil give deres bud på udviklingen og de mange politiske spørgsmål, der knytter sig til. Herunder også spilleindustriens skyggesider som fiksede kampresultater og ludomani.

Prisen for at deltage er 1.950 kroner, og der er tilmeldingsfrist den 11. august 2006. Programmet for seminaret bliver senere offentliggjort. Læs også om seminaret på Nordisk Journalistcenters hjemmeside, www.njc.dk.

Sommerferielukning

Idan holder helt sommerferielukket i ugerne 27 og 28. Dvs. fra fredag den 30. juni til mandag den 17. juli.

Ny undersøgelse af fitnesskunder

Idan gennemfører nu den mest omfattende undersøgelse i Danmark af de op til 300.000 danskere, der er gået i et kommercielt fitnesscenter.

Af idrætsanalytiker Kasper Lund Kirkegaard, Idrættens Analyseinstitut

Der er begrænset viden, om hvem der benytter de kommercielle fitnesscentre i Danmark. Hvad karakteriserer dem, og hvilke meninger og ønsker har de til deres fitnessstræning, og hvorfor vælger de at gå i kommercielt fitnesscenter frem for en traditionel idrætsforening? Og er valget af et privatejet fitnesscenter ensbetydende med et egentligt fravalg af foreningslivet?

Dette er nogle af de centrale spørgsmål, som Idans fitnessprojekt 'Sved for Millioner' nu forsøger at besvare gennem en omfattende brugerundersøgelse af fitnessmedlemmer i de kommercielle fitnesscentre.

Afdækning af motivation

Brugerundersøgelsen vil også afdække, hvor kunderne og medlemmernes primære motivation ligger, og hvad der fastholder dem i træningsindsatsen. Om det f.eks. er sundheden eller kampen for et bedre udseende, der vejer tungest for den enkelte.

I den forbindelse vil undersøgelsen samtidig spørge ind til medlemmernes forventninger til træningens resultater og deres oplevelse af fitnesscenterets service.

Endelig bliver fitnessstræning som livsstil berørt med spørgsmål, der indkredser medlemmerne eller kundernes identitetskabelse gennem fitnessstræningen.

Rift om Idans fitness-viden

Idan oplever stor interesse for projektet 'Sved for Millioner', som i løbet af efteråret munder ud i en række delrapporter om den kommercielle danske fitness-sektors historie, økonomi og medlemsunderlag.

Den 21. august deltager den hovedansvarlige for undersøgelsen, idrætsanalytiker Kasper Lund Kirkegaard, med to oplæg på Det Danske Erhvervsakademis Fitness & Wellness Sommerskole 2006, hvor målgruppen er alle, der aktivt arbejder med fitness og wellness.

Kasper Lunds indlæg er opdelt i temaerne 'Overblik over den danske fitness-sektor' og 'Indblik i den danske fitnesshistorie.' Se www.ddea.dk.

Idan skal i ilden igen på den privat arrangerede Nike Convention i Taastrup Hallerne den 8.-10. september. Arrangementet

Foto: Matt Williams

Brugerundersøgelsen af kunderne i de privatejede fitnesscentre bliver spændende i et internationalt perspektiv, da der er gennemført lignende undersøgelser i både Norge, Tyskland og England.

Der kan derfor sammenlignes på tværs af landegrænser for at se, hvilke forskelle og ligheder der er mellem dem, der vælger fitness som deres foretrukne idrætsaktivitet i udlandet og herhjemme.

Om undersøgelsen

Brugerundersøgelsen ligger i forlængelse af Idans igangværende projekt 'Sved for Millioner'. Se også Idan.dk.

Brugerundersøgelsen gennemføres i løbet af sommeren i samarbejde med en række privatejede fitnesscentre, og resultaterne forventes offentliggjort i slutningen af året.

henvender sig primært til instruktører og administratorer fra fitness-branchen.

Idan står den 8. september for at sammensætte en særlig session på Nike Convention med viden og kritisk debat om fitness-sektoren herhjemme. Læs mere på www.nikeconvention.dk.

Også på årets største sundheds-, fitness- og helsetmesse, FeelGood 2006, som afholdes i Herning fra den 29. september til den 1. oktober deltager Idan med et oplæg om den kommercielle fitness-sektors historie med fokus på de vigtigste elementer i kommercialiseringen inden for kropspens og træningssystemernes udvikling.

Læs mere om messen på www.feelgood2006.

HeB

Afslutningskonference om frivillighed

14. september 2006: Den store, tværinstitutionelle frivillighedsundersøgelse er efter fire års arbejde ved vejs ende, og forsker-teamet bag undersøgelsen inviterer derfor til afslutningskonference den 14. september i Odense.

Frivillighedsundersøgelsen har skabt et helhedsbillede af den samlede frivillige sektor i Danmark. Således er danskernes deltagelse i frivilligt arbejde, den frivillige sektors organisatoriske rammer og den frivillige sektors betydning for økonomi og beskæftigelse blevet kortlagt.

På konferencen præsenteres det afsluttende værk om Frivillighedsundersøgelsen. Derudover vil forskerne præsentere de nyeste resultater om den frivillige sektors økonomiske og beskæftigelsesmæssige rolle i velfærdssamfundet.

Torben Fridberg, seniorforsker på Socialforskningsinstituttet, Bjarne Ibsen, leder af CISC ved Syddansk Universitet, og Thomas P. Boje, professor ved Institut for Samfundsvidenskab og Erhvervsøkonomi på Roskilde Universitet står for de danske oplæg.

Desuden taler Lester M. Salomon, der er pioner inden for forskning i den frivillige sektor i USA.

Målgruppen er frivillige foreninger og organisationer, politikere, offentlige myndigheder og andre med interesse for frivilligt arbejde.

Konferencen afholdes af Center for frivilligt socialt arbejde på Radisson SAS, H.C. Andersen Hotel i Odense fra kl 09.30-16.00. Prisen er 300 kroner.

Nærmere oplysninger om program og tilmelding på www.frivillighedsus.dk.

Dansk Idrætspolitik

Notat om dansk idrætspolitik historie siden 1849 med hovedvægten lagt på perioden siden 1970. Notatet indeholder desuden en indkredsning og analyse af dansk idrætspolitik karakteristika.

Bjarne Ibsen og Henning Eichberg, Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund, SDU, for Idan, april 2006

Foreningsidrætten i Danmark

Rapporten belyser, hvordan den foreningsorganiserede idræt har ændret sig de seneste tyve år, og hvilke udfordringer foreningerne står over for. Dette sker primært på baggrund af fem spørgeskemaundersøgelser gennemført i perioden 1985-2004.

Bjarne Ibsen, Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund, SDU, for Idan, april 2006

Tilskuerne skal i centrum

Den gode oplevelse var i højsædet, da ingeniører, udviklingschefer, stadionbosses og fodboldklubber mødtes til årets store venue-messe i Tyskland.

Af Martin Hedal, Idrættens Analyseinstitut

Avancerede billetsystemer, lystavler, spiral-lifte, mobile salgsboder, tagmembraner og fleksibel gulvbelægning udgjorde blot en lille del af indholdet først i maj på Venue Expo 2006 i München. Udgiveren af de internationale magasiner Auditoria og Stadia stod bag arrangementet, som i 2007 kan opleves i Hamborg.

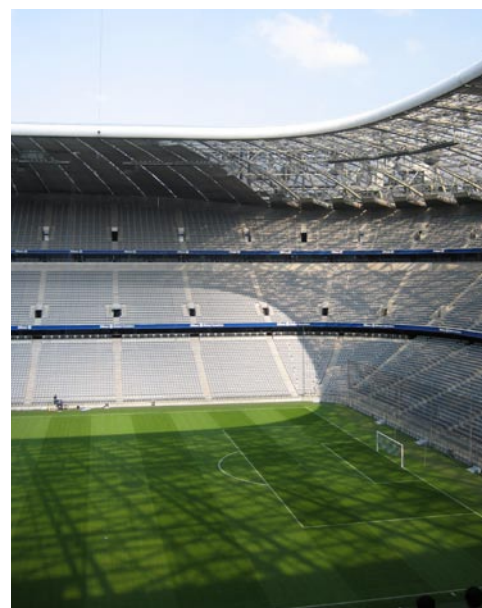
Idan indleder til efteråret en afdækning af udviklingen inden for sport og teknologi med særligt fokus på potentialerne i Danmark. Danskere var der ikke mange af på messen med små 100 stande. Danske arrangører af sportsevents og andre interesserede skal dog ikke snydes for et par af pointerne fra messegulvet her.

Sport er business – service er guld

Parallelt med besøg på udstillernes messestande kunne man lytte til oplæg fra eksperter i alt fra mobile salgsboder til flytbare tagkonstruktioner i et tilknyttet forum. Flere af talerne indledte med at pointere, at tilskuersport er en forretning. Det handler om at generere penge.

Når det så er sagt, så handler det ifølge eksperterne om at servere den optimale oplevelse for tilskuerne, så de får lyst til at bruge penge – og komme igen – og bruge penge igen.

Hvordan får man eksempelvis tilskuere til at købe øl, sodavand, slik og pølser i lange baner? Det gør man ved at sætte sig

Bayern Münchens nye hjemmebane, Allianz Arena, der huser VM-åbningskampen mellem Tyskland og Costa Rica, er et eksempel på en moderne arena, der er bygget med den gode fodboldoplevelse for øje. Arenaen forsøger bl.a. at placere tilskuerne så tæt på banen som muligt uden udsigt til stolper og tagkonstruktioner.

i tilskuernes sted og mindske deres besvær mest muligt. Hvis man risikerer at gå glip af de første fem minutter af anden halvleg på grund af en alenlang kø til øllene i pausen, køber man så en øl? Og hvis man køber den, ærgrer man sig så over at høre årtiets jubelbrøl fra lægterne, mens man stod nr. 16 i køen?

Frisk fad på fem sekunder

Dispenserspecialisterne Cornelius har udviklet systemet UltraFlow, som skænker en halv liter fadøl på fem sekunder, og som selv hopper over til den næste fustage, når

fortsættes...

Münchens olympiske stadion fra 1972 leverer til fulde med sin sejlagtige overdækning en 'wow-faktor' for tilskuerne. I dag er Bayern Münchens tidligere hjemmebane dog forældet efter nutidig målestok. Stor afstand til banen og manglende overdækning af alle tilskuerpladser står i kontrast til den topmoderne Allianz Arena.

Integration og gedefodbold

Rapport med undertitlen 'En evaluering af fire gedefodboldsprojekter i Europa', der beskriver, hvordan to engelske, et tysk og et norsk gedefodboldsprojekt arbejder med integration af bl.a. etniske minoriteter.

Carsten Lenschau Schmidt, Kia Sofie Rasmussen, Ida Schreiber Rasmussen og Kim Nørkjær Feldborg, Europastudier, Århus Universitet, for Idan, april 2006

Undersøgelse af dansk supporterkultur

Hovedresultater fra internetbaseret spørgeskemaundersøgelse (e-survey) blandt danske fodboldsupportere, der beskriver supporterernes baggrund og deres holdninger til supporterkulturen og problemer med bl.a. voldelige optøjer ved fodboldkampe.

Henning Eichberg, Birger Bloch Peitersen, Jonas Havelund, Lise Joern, Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund, SDU, juni 2006

Download eller find link til rapporter og analyser i vidensbanken på www.idan.dk.

En af de mere futuristiske stande stod det østrigske firma Skidata for. Deres avancerede adgangssystemer kan genne et stort antal mennesker gennem tælleapparatet på kort tid. Blandt referencerne er Bayern Münchens Allianz Arena, Juventus' Stadio delle Alpi og sågar Legoland.

den første er tom. Det går stærkt, og alle når ud til anden halvleg i tide. Et højteknologisk kølesystem sikrer, at øllene altid serveres kolde.

En sådan løsning er et eksempel på, hvordan tilskuernes (kundernes) behov sættes i højsædet på moderne stadions. Cornelius forventer eksempelvis at skænke 100.000 fadøl pr. kamp på Arsenal's kommende hjemmebane, Emirates Stadium.

En anden trend, som flere udstillere havde på programmet på messen, var mobile salgssteder. Her slipper publikum helt for at forlade banen, og fristelserne vandrer rundt lige foran dem. Tilskuerne serviceres lynhurtigt, og de betaler gerne for en god oplevelse.

Amerikanske oplevelseseksperter

Servering af mad og drikke er blot et enkelt kapitel i jagten på den gode oplevelse. En helt særlig del af messen kredsedes om udviklingen inden for tredje generations kunstgræs. Selv her var den gode oplevelse på tapetet: En grøn plæne kan være en æstetisk oplevelse for tilskuerne, og

Også de små detaljer har deres ret. Selv på messens toiletter var oplevelsen i højsædet.

Mere information

Læs mere om Venue Expo 2006 og 2007 på www.venueexpo.com

Magasinerne Auditoria og Stadia har ifølge udgiveren og arrangøren af Venue Expo, Broadcast Publishing, mere end 57.000 læsere i over 100 lande.

Indholdet kredser om potentialer inden for design, konstruktioner og ny teknologi i indendørshaller og på stadions.

samtidig må kunstgræsset ikke ødelægge spillernes oplevelse på banen.

I USA har man i mange år tænkt i oplevelser til sportsarrangementer og set sport med kommercielle briller, og der var derfor ikke overraskende mange amerikanske talere i Venue Expo's forum.

De kom alle med en række råd til os stakkels europæere, som endnu ikke har indset de økonomiske og teknologiske potentialer i at optimere den gode oplevelse til sportstilskueren. Flere af dem understregede dog, at der selvfølgelig lige skal tages højde for kulturforskellene, når oplevelserne målrettes et europæisk publikum.

Pas på 'wow-faktoren'

Messens udstillere var klar med den store salgstale, men nogle af talerne i forummet kom dog også med en lille advarsel. Sport er fascinerende og tiltrækker mange mennesker, men hvis sport skal køres som en fornuftig forretning, må sportens ledere ikke lade følelserne få frit løb.

Det gælder eksempelvis inden for stadionbyggeri, hvor den amerikanske specialist Ron Henry har set alt for mange tomme sæder i tiden efter en stor event på grund af den 'wow-faktor', der spillede ind, da stadion blev bygget.

>> NYE UDGIVELSER

Magasinet Gymnast

Bladdøden har sat sine spor i mange idrætsgrene i takt med internettets fremgang og kraftige portostigninger hos postvæsenet.

Det er derfor modigt, at Magasinet Gymnast nu prøver at gå imod strømmen ved at introducere det første uafhængige blad inden for gymnastikken. Ifølge redaktør Per Ølholm skal magasinet samle gymnaster på tværs af idrætslige ambitioner, gymnastiske discipliner og de to dominerende organisationer, DGI og Danmarks Gymnastik Forbund.

De høje ambitioner afspejler sig i spalterne med sine generelt veloplagte og fint layoutede artikler, der spænder lige fra en reportage om DGI's Verdenshold og dets besøg i Las Vegas over et interview med gymnastik-ikonet Helle Gotved til mere tekniske artikler, f.eks. om den risikable trippelsalto.

Dertil kommer en række afstikkere, bl.a. til dansens verden, og en relevant debat om risikoen for at signalere overdreven nationalisme i måden, som gymnastikken dyrker Dannebrog på.

Læs mere om det nye blad på www.magasinet-gymnast.dk.

Søren Bang

Magasinet Gymnast

nr. 1, 2006

82 sider

Pris: 54,75 kroner

En overdosis vinderinstinkt

Læserne af Team Danmarks nye firefarvede magasin for eliteidrætsudøvere får en temmelig bastant indføring i 'eliteidrætsudøvernes egen hverdag', som det angiveligt er bladets fornemste mål at formidle:

'Viljen til sejr.' 'Attituden tæller.' 'Højdetræning kan give det sidste boost.' 'Fokusering af støtte skaber verdensklasse.'

Man bliver helt glad for, at ens egen elitekarriere toppede ved de jyske ungdomsmesterskaber i cross country for mange år siden. Foregår der ikke andet i hovederne på nutidens elite end optimering, fokusering og vindervilje? Det er ærlig talt et lidt trist eliteunivers, Puls 01 kommer til at bekræfte. Skulle man overflytte Team Danmark fra Kulturministeriet til Forsvarsministeriet, må man næsten spørge.

Mest kød er der på det Euroman-agtige portræt af VM-sølvvinderen i brydning, Mark O. Madsen, der klart fortjener opmærksomhed i den etablerede presse. Men da formålet med Puls netop ikke er at nå det brede publikum, men at kommunikere med eliteidrætsudøverne selv, er portrættet også udtryk for en vis målgruppeforvirring, som står i kontrast til førsteudgavens stærkt fokuserede overskrifter.

Henrik H. Brandt

Puls 01.

Team Danmarks Magasin til elitesportsudøvere og deres trænere

40 sider

Pris: 50 kroner

Bestil magasinet og det nye e-nyhedsbrev
Eliteviden på teamdanmark.dk.

Udgivet af Idan,
Idrættens Analyseinstitut

Nummer 5 - 9. juni 2006

Kanonbådsvej 12A
1437 København K
Telefon: 3266 1030
Fax: 3266 1039
E-mail: idan@idan.dk

Hjemmeside: www.idan.dk

Redaktion:
Søren Bang
Journalist
soeren.bang@idan.dk

Henrik Brandt (ansv.)
Direktør
henrik.brandt@idan.dk

Redaktionen er afsluttet den
8. juni 2006.

Fodboldens rædselskabinet

Anmeldelse: Andrew Jennings tegner et mørkt billede af FIFA's top. Faktisk så dystert, at man savner en dybere forklaring på elendighederne.

Allerede omslaget antyder, at der er tale om en publikation med klassiske skandalekvaliteter: 'Bogen, som FIFA forsøgte at stoppe', udbasunerer bagsiden, mens undertitlen, 'FIFA's hemmelige verden – Bestikkelse, valgsvindel og sorte billetter', mere end antyder, hvorfor Andrew Jennings seneste bog, 'Straffe!' er blevet køligt modtaget i FIFA-hovedkvarteret.

Det elegante understatement har aldrig været stilen hos Andrew Jennings, der til gengæld går efter 'the bad guys' med en ihærdighed, der har gjort ham til et navn inden for den undersøgende journalistik. 'Straffe!' er da også frugten af flere års vedholdende researcharbejde i hælene på det internationale fodboldforbunds topledere.

Galleriet omkring Blatter

Det er der kommet en underholdende gyser ud af, der passende kan nydes i pauserne mellem de mange VM-kampe.

I hovedrollen finder vi Sepp Blatter, der som daværende generalsekretær i FIFA udmanøvrerede UEFA-præsident Lennart Johansson ved valget til FIFA-præsident i 1998. Et valg og en valgkamp, der ifølge Jennings var præget af ufine eller direkte ulovlige metoder, herunder brug af FIFA-midler og stemmemanipulation.

En anden hovedfigur er Jack Warner, vicepræsident i FIFA og enerådende præsident for det nordamerikanske fodboldforbund, der i et ellers stærkt felt fremstår som bogens mest anløbne figur. Senest har han udmærket sig ved på tværs af alle regler at have solgt billetter til VM i Tyskland gennem et rejseselskab, han var medejer af. Som trofast støtte til Sepp

Blatter slap han med en irettesættelse.

Jennings dokumenterer overbevisende, at sådanne sager langt fra er enestående i FIFA-systemet. Allerede halvfjerdsernes tætte parløb mellem Joao Havelange og den daværende Adidas-boss, Horst Dassler, skabte et FIFA præg af vernetjenester, pengemisbrug og rå magtpolitik.

Og problemerne blev kun forstærket af de mange tv-indtægter, som salget af VM-retighederne til det Dassler-grundlagte ISL siden indbragte. Penge, som Blatter dygtigt har brugt til at skabe sig en politisk platform ved at stryge fattige fodboldnationer med hårene og læne sig op ad mænd som Jack Warner.

Men fortiden kan indhente FIFA. Efter at ISL havde forspist sig på køb af sportsrettigheder og gik konkurs i 2001, viste det sig, at FIFA havde forsømt at få sine tilgodehavender hjem i tide. Og værre endnu: ISL havde ifølge konkursboet bestukket flere fodboldledere, der nu risikerer straffesager, hvis den schweiziske undersøgelsesdommer Thomas Hildbrand får held med sin igangværende efterforskning.

Karikerede superskurke

Andrew Jennings er gennem årene blevet anklaget for både at være egocentreret og skinger i sin kritik af sporten. Men skulle bare halvdelen af bogens oplysninger være korrekte, tilgiver man ham gerne.

Problemet er mere, at de kritisable forhold har det med at blive reduceret til et spørgsmål om en lang række skurke, der ind imellem antager en næsten karikeret ondskab i bogen. Pingvinen fra Batman kunne fint være stand in for Sepp Blatter.

Det havde været befriende med en opsamlende analyse af, hvordan så megen råddenskab kan få lov til at brede sig. Spiller de mange hurtige penge ind? Er den gal med FIFA's politiske struktur? Er fodboldens særlige kultur et problem? Og hvorfor har IOC - Jennings' tidligere skydeskive - fået hældt sine mest korrupte medlemmer ud, mens det ikke er sket i FIFA?

Det er en opgave, andre må løfte. Andrew Jennings viser overbevisende, at der er behov for en hovedrengøring i FIFA.

Søren Bang

Straffe!

Andrew Jennings

Forlaget Ajour

283 sider, pris: 248 kroner